

Hodnotenie odborného garanta súťaže

Odborná porota kreatívnej foto a video súťaže detí Slovákov žijúcich v zahraničí hodnotila v roku 2018 v zložení: Mgr. art. Lukáš Matejka, ArtD., Mgr. art. Štefan Oliš a BcA. Matej Mazák. Súťaž prebehla distančne, čo znamenalo, že víťazi súťaže sa nezúčastnili odborného pobytu s lektormi v Banskej Bystrici. Je to na škodu, nakoľko dostať feedback elektronicky má výrazne menší priamy dopad na talentované deti a rovnako na podporu ich kreatívneho rozvoja a myslenia v budúcnosti.

Pre deti boli pripravené tradične dva súčasné formálne okruhy - fotografia a video. Obe formy predstavujú u mladej "digitálnej" generácie v súčasnosti výrazné zábavné i edukačné hybatele. Formy boli odbornou porotou zámerne naviazané na tri zaujímavé súťažné kategórie - tématické okruhy (Odrazy, Každodenný život, Čiernobiela) a jednu voľnú tému. Deti si tak mohli vybrať formu i tému, ktorá im je najviac blízka. V sekundárnom procese ju mali kreatívne zhmotniť a prípadne postprodukčne spracovať do želaného výsledného tvaru. Do súťaže bolo tento rok zaslaných v celkovom počte iba 160 fotografií a 5 filmov, čo predstavuje výrazný prepád záujmu. Súťaž s odborným pobytom realizovaná v uplynulom období mala rok od roka niekoľkonásobne stúpajúcu tendenciu po kvantitatívnej i kvalitatívnej vrstve. Za prepadom záujmu vidíme, fakt, že zo súťaže vypadol odborný pobyt na Slovensku. Ten predstavoval pre deti pravdepodobne viac ako hmotné ceny. V minulosti s kreatívnymi mladými rovesníkmi z rozličných krajín spoločne niekoľko dní tvorili, rozširovali si obzory a nadobúdali nové praktické skúsenosti a rady od skúsených lektorov.

Ceny v kategórii **Odrazy** si odniesli deti z Chorvátska, Maďarska a Srbska. Fotografia s rovnakým názvom Odrazy je príjemným kompozičným pohľadom do výrezu krajiny s odstaveným „ukrývajúcim sa“ automobilom. Vodná hladina dotvára vo fotografii výraznú štruktúru, ktoré udávajú kmene stromov. V kolekcii fotografií od maďarskej autorky je dominantným rysom odraz slnečných lúčov v rozličných vodných hladinách. Jej fotografia Stretnutie mátie diváka, čo je odrazom a čo realitou. Víťazom je snímka Skúmatelia, ktorú obohacujú fragmenty dvoch slnkom nasvietených tvári v priamom kontraste a odraze ľadovej plochy. Víťazná fotografia vytvára paralelne pocit chladu i tepla a zároveň je akousi poloabstraktnou maľbou. Z fotografie sa stáva maľba.

Druhá kategória **Každodenný život**, predstavila veľmi univerzálne možnosti uchopenia témy. Tretie miesto obsadila fotografia, ktorá v jednom pohľade sa snaží zachytiť makro flóru a postavu. Tento kompozičný trik docielil dva významy. Rozmazaná postava tvorí akoby chýbajúci kvet rastliny, a rastlina naopak dotvára postave zelené „anjelské“ krídla. Ide o netradičné spracovanie, ktoré či už vzniklo náhodne alebo so zámerom, porota oceňuje.

Fotografiu Mráz tvorí jednoduchý znemožnený pohľad cez štrukturovaný vzor skla, na ktorom sa vytvoril azda mráz. Pohľad dopĺňa pozadie, ktoré predstavuje nejasnú zasneženú krajinu so stromom. Víťazná snímka Za prácou je skvelým vyobrazením momentu denného migrovania človeka za prácou. Zviera ako dopravný prostriedok, ktoré zdoláva snehové záveje a anonymný muž, ktorému nevidieť do tváre. To všetko sa odohráva v bielej krajine, v ktorej sa horizont prelína s oblohou. Nevidno odkiaľ ani kam putuje. Mladý fotograf jediným cvaknutím a správne zvolenou kompozíciou zachytil silný moment. Porota oceňuje aj jeho zvyšné zaslané práce.

Posledná fotografická kategória **Čiernobiela** bola viac o forme – tzn. o metóde čiernobielej fotografie. Fotografia prst je netradičnou vo svojom vyobrazení, kedy sa autorke podarilo štylizovane pomocou fotoaparátu docieľiť zotretie hranice - prst na ruke pôsobí ako prst na nohe. Autorka má aj zvyšné fotografie zaujímavé a porota jej odporúča zamerať sa na štylizovanú fotografiu, ktorou je možné tvoriť vizuálne príbehy. Ocenenej fotografii s mačkou neprekáža ani „prepal“, zachytáva mačku, ktorá oddychuje a akoby pózovala a rezignovala zároveň. Víťazná kolekcia fotografií je komplexne vyvážená po technickej i kompozičnej stránke. Predstavuje oddychové a zároveň výrazné pohľady do sveta kvetov, ktoré u drvivej väčšiny fotografov dominujú – práve pre svoju výraznú farebnosť a tým robia fotografie divácky atraktívne. Fotografa tento element farby správne potlačila a tým zdôraznila iné elementy, ktoré robia kvety kvetmi.

Z dôvodu nedostatočného počtu prác porota neudelila ceny v kategórii **Voľná téma** – krátky film, video, animácia a udelila iba čestné uznanie poroty, ktoré putuje Martine Miksádovej zo Srbska (získala ocenenie aj v kategórii Čiernobiela) za video skice - diptych Odrazy. Mladá autorka má predpoklad pre dobré videnie a netradičné rozmýšľanie v žánri video, čo uplatnila v zaslanej práci. Slabšie technické spracovanie (premet kamery) vyvažuje výborný nápad, výborná svetelnosť a kompozičné uvažovanie. Porota odporúča videoart dopracovať a vizuálne atraktívnejšie spracovať - zostriehať a obohatiť o viaceré lokality a iné odrazy s myšlienkou diváka zmiast' / popliet' / zneistiť - čo je realita a čo odraz. Následne má video vhodný predpoklad uspieť aj filmových a video festivaloch pre mladých začínajúcich tvorcov.

Mgr. art. Lukáš Matejka, ArtD.

Predseda odbornej poroty